

רמב"ם

הלכות נזירות

הלכה	פרק א
א	הנזירות הוא נדר מכלל נדרי איסר שנאמר כי ידור נזיר וגו' ומצות עשה שיגדל שער ראשו שנאמר גדל פרע שער ראשו ואם גילח בימי נזרו עובר בלא תעשה שנאמר תער לא יעבור על ראשו וכן אסור להטמא למתים או לאכול דברים שאסרן הכתוב עליו מגפן היין כל ימי נזרו.
ב	עבר וגלח או נטמא או אכל מגפן היין הרי זה לוקה שתים אחת משום לא יחל דברו שכולל כל הנדרים ואחת משום דבר שעבר עליו מדברים שאסורין איסור מיוחד על הנזיר.
ג	נדר בנזיר וקיים נדרו כמצותו הרי זה עושה שלש מצות עשה האחת ככל היוצא מפיו יעשה והרי עשה והשניה גדל פרע שער ראשו והרי גדל והשלישית תגלחתו עם הבאת קרבנותיו שנאמר וגלח הנזיר פתח אהל מועד וגו'.
ד	האומר לא אפטר מן העולם עד שאהיה נזיר הרי זה נזיר מיד שמא ימות עתה ואם איחר נזירותו הרי זה עובר בבל תאחר לשלמו ואין לוקין על לאו זה.
ה	אין אומרין בנזירות עד שיוציא בשפתיו דבר שמשמעו אצל כל העם כענין שבלבו אלא כיון שגמר בלבו והוציא בשפתיו דברים שענינם שיהיה נזיר ואע"פ שהן עניינות רחוקות ואף על פי שאין במשמען לשון נזירות הרי הוא נזיר.
ו	כיצד הרי שהיה נזיר עובר לפניו ואמר אהיה הרי זה נזיר הואיל ובלבו היה שיהיה כמו זה ואע"פ שלא פירש ואמר אהיה כמו זה וכן אם אחז בשערו ואמר אהיה נאה או אהא מכלכל או אהא מסלסל או שאמר הריני מסלסל או הריני מכלכל או הרי עלי לשלח פרע הרי זה נזיר והוא שיגמור בלבו להזיר.
ז	אמר הרי עלי צפרים אף על פי שהיה נזיר עובר לפניו ואע"פ שהיה בלבו להזיר אינו נזיר והרי זה כמי שלא הוציא בשפתיו כלום.
ח	כל כנויי נזירות כנזירות כיצד מקומות העלגים שמשנין את הדבור ואמר שם הריני נזיק נזיח פזיח הרי זה נזיר.
ט	האומר הריני נזיר מן החרצנים בלבד או מן הזגים בלבד או הריני נזיר מן התגלחת או הריני נזיר מן הטומאה בלבד הרי זה נזיר גמור וכל דקדוקי נזירות עליו ואף על פי שלא היה בלבו להזיר אלא מדבר זה בלבד הואיל ודבר שנזר ממנו אסור על הנזירים הרי זה נזיר גמור.
י	אבל האומר הריני נזיר מן הגרוגרות או מן הדבילה וכיוצא בהן הרי זה אסור בהן ואינו נזיר.
יא	מזגו לו כוס של יין ונתנו לו לשתות ואמר הריני נזיר ממנו הרי זה נזיר גמור ואם היה מר נפש או כעוס או מתאבל והיו מבקשין ממנו שישתה כדי לשכח עמלו ואמר הרי זה נזיר ממנו הרי זה אסור באותו הכוס בלבד ואינו נזיר שלא נתכוון זה אלא שלא ישתה כוס זה.
יב	וכן שכור שנתנו לו כוס כדי לרוותו ואמר הרי זה נזיר ממנו הרי זה אסור באותו הכוס בלבד ואינו חייב בנזירות שלא נתכוון זה אלא שלא ישכרו אותו יותר מדאי ואם הגיע לשכרותו של לוט אין דבריו כלום ואינו חייב על כל עבירה שיעשה שמשגהיע לשכרותו של לוט אינו בן חיוב.
יג	האומר הריני נזיר על מנת שאהיה שותה יין או מטמא למתים או מגלח שערי הרי זה נזיר ואסור בכלם מפני שהתנה על מה שכתוב בתורה וכל המתנה על הכתוב בתורה תנאו בטל.
יד	נדר בנזיר ואמר לא הייתי יודע שהנזיר אסור ביין או בטומאה או בתגלחת ואילו הייתי יודע כן לא הייתי נודר הרי זה נזיר וחייב בכלם שהרי הוא היה יודע שאסור עצמו באחד משלשת מינין וכבר בארנו שאפילו לא נדר אלא מאחד מהם אסור בכולן.
טו	אמר יודע הייתי שהנזיר אסור בכל אלו אבל היה בדעתו שמותר לי לשתות אני היין מפני שאיני יכול לחיות בלא יין או מפני שאני קובר את המתים הרי זה אינו נזיר מפני שאלו בכלל נדרי שגגות שאינם צריכין שאלה לחכם כמו שבארנו.

רמב"ם

- טז** האומר הרי ידי נזירה הרי רגלי נזירה לא אמר כלום הרי ראשי נזיר כבדי נזירה הרי זה נזיר זה הכלל כל אבר שאם ינטל מן החי ימות אם אמר הרי הוא נזיר הרי זה נזיר.
- יז** האומר הריני נזיר כשיהיה לי בן אם נולד לו בן זכר הרי זה נזיר אבל אם נולדה לו בת או טומטום או אנדרווגינוס אין זה נזיר אמר הריני נזיר כשיהיה לי וולד אפילו נולד לו בת או טומטום ואנדרווגינוס הרי זה נזיר הפילה אשתו אינו נזיר חזרה ונתעברה וילדה הרי זה נזיר.
- הלכה פרק ב**
- א** הנודר בנזיר בשוגג או באונס או שנדר לזרזו חבירו או דרך הבאי הרי זה פטור בשאר נדרים ומי שנדר בנזיר וניחם על נדרו הרי זה נשאל לחכם ומתיר לו נזירותו כדרך שמתירין שאר הנדרים.
- ב** מי שנדר בנזיר והלך להביא קרבנותיו שנזר על דעת שיביאם במלאת ימי נזרו מצאן שנגנבו או נגנבה בהמה מהן אם עד שלא נגנבה הבהמה נזר הרי זה נזיר ואם אחר שנגנבה או שאבדה או שמתה נזר אינו נזיר שזה נזר בטעות.
- ג** המתפיס בנזירות הרי זה נזיר כמו שבארנו בדין כל המתפיס בנדר.
- ד** היה נזיר עובר לפניו ואמר הריני כזה הרי זה נזיר נדר חבירו בנזיר ואמר הוא פי כפיו מיין או שאמר שערי כשערו מלהגזז הרי זה נזיר וכן אם שמע ואמר ואני בתוך כדי דבור [ושמע שלישי בתוך כדי דבור] של שני ואמר ואני ואפילו הן מאה כולן נזירין.
- ה** האומר הריני נזיר כשיהיה לי בן וחבירו אמר ואני הרי חבירו נזיר מיד.
- ו** האומר לחבירו הריני נזיר כשיהיה לך בן ושמע חבירו ואמר ואני אין זה נזיר שלא נתכוון זה האחרון אלא לומר שאני אוהב שיהיה לך בן כמו זה שהרי הוא בוש ממנו.
- ז** האומר הריני נזיר כשיהיה לפלוני בן ושמע חבירו ואמר אני הרי זה ספק שמא לא נתכוון אלא להיות נזיר כמותו או לומר שאני אוהב אותו כמותך וספק נזירות להקל.
- ח** שנים שהיו מהלכים בדרך וראו אחד בא כנגדן ואמר אחד מן השנים זה ההולך כנגדנו שמעון הוא ואמר חבירו ראובן הוא ואמר זה הריני נזיר אם יהיה ראובן ואמר האחר הריני נזיר אם יהיה שמעון הגיע אליהם והרי הוא ראובן הרי זה נזיר ואם היה שמעון הרי חבירו נזיר כמו שנדרו וכן כל כיוצא בזה לא הגיע אליהם אלא חזר לאחוריו ונעלם מעיניהם ולא ידעו מי הוא אין אחד מהן נזיר.
- ט** וכן האומר הריני נזיר אם יהיה בכרי זה מאה כור והלך למודדו ומצאו שנגנב או שאבד אינו נזיר וכן כל כיוצא בזה שספק נזירות להקל.
- י** היו מהלכין בדרך וראו את הכוי מרחוק ואמר אחד מהם הריני נזיר שזה חיה ואמר אחר הריני נזיר שזה בהמה ואמר אחר הריני נזיר שאין זה חיה ואמר אחר הריני נזיר שאין זה לא חיה ולא בהמה ואמר אחד הריני נזיר שזה בהמה וחיה הרי כולם נזירים מפני שהכוי יש בו דרכים שוה בהן לחיה ויש בו דרכים שוה בהן לבהמה ויש בו דרכים שוה לחיה ולבהמה ויש בו דרכים שאינן שוה לא לבהמה ולא לחיה והוא הדין אם ראו אנדרווגינוס ונחלקו בו אם הוא איש או אשה ונדרו על דרך שנדרו אלו בכוי הרי כולם נזירים שהאנדרווגינוס יש בו דרכים שוה בהן לאיש ודרכים שוה בהן לאשה ודרכים שאינן שוה בהן לא לאיש ולא לאשה ודרכים שהן שוין לאיש ולאשה.
- יא** וכל הדרכים האלו בעניני המצות ולא בטבעו ותולדתו וכן דרכי הכוי בעניני המצות לא בטבעו ותולדתו כיצד דמו טעון כיסוי כחיה וחלבו אסור כבהמה והרי הוא כלאים עם הבהמה וכן עם החיה כאילו אינה חיה ולא בהמה וטעון שחיטה כבהמה וחיה ויש בו דרכים אחרים וכל אחד מהן יתבאר במקומו וכן אנדרווגינוס מטמא בלובן כאנשים ומטמא באודם כנשים ואינו נמכר בעבד עברי לא כאנשים ולא כנשים וההורגו נהרג עליו כאנשים וכנשים ויש בו דינים אחרים וכל אחד יכתב במקומו.
- יב** וכן אם ראו אנשים באים כנגדם מהם פקחים ומהם סומים ואמר אחד הריני נזיר שאלו פקחין ואמר אחר הריני נזיר שאין אלו פקחין ואמר אחר הרי אני נזיר שאלו סומין ואמר אחר הריני נזיר שאין אלו סומין ואמר אחר הריני נזיר שאלו פקחין וסומין ואמר אחר הריני נזיר שאין אלו לא פקחין ולא סומין הרי כולם נזירים וכן כל כיוצא בזה.

רמב"ם

יג קטן שהגיע לעונת נדרים ונדר בנזיר הרי זה נזיר ומביא קרבנותיו ואף על פי שעדיין לא הביא שתי שערות כשאר הנדרים והאיש מדיר את בנו קטן בנזיר אע"פ שלא בא לעונת נדרים ואין האשה מדרת את בנה בנזיר ודבר זה הלכה מפי הקבלה הוא ואינו נוהג בשאר נדרים.

יד כיצד האב שאמר לבנו הקטן הרי אתה נזיר או שאמר בני פלוני נזיר או הרי זה נזיר ושתק הבן הרי זה נזיר וחייב האב לנהוג בו כל דקדוקי נזירות ואם נטמא מביא קרבן טומאה וכשישלים נזירותו מביא קרבן טהרה כשאר הנזירים הגדולים.

טו לא רצה הבן ומיחה בדבר זה או שמיחו קרוביו או שגלח שעריו או שגלחוהו קרוביו שהרי נעשה מעשה שגלה דעתו שלא רצה הוא או קרוביו בנזירות זו הרי זה אינו נזיר ועד מתי יש לו להדירו עד שיגדיל ויעשה איש.

טז העכו"ם אין להן נזירות שנאמר דבר אל בני ישראל.

יז נשים ועבדים יש להן נזירות והאב או הבעל מפר נזירות האשה אם רצה כשאר הנדרים אבל העבד יש לרבו לכוף אותו לשתות ולהטמא למתים ואם לא כפה אותו נוהג נזירות.

יח נדר העבד שאר נדרים שיש בהן עינוי נפש או שמעכבין את המלאכה או שהעריך אין רבו צריך לכופו מפני שאין נפשו קנויה לו ולא יחול עליו נדר למה הדבר דומה לאוסר פירות אחרים עליהם אבל אם אין שם עינוי ולא דבר שמעכב מלאכה אינו יכול לכופו נדר עבדו בנזירות ואמר לו מופר לך יצא לחירות וחייב להשלים נזירותו שהעבד כופין אותו ואין מפירין לו ואם הפר יצא לחירות.

יט עבד שנדר בנזירות וברח או שהלך מרבו הרי זה אסור לשתות יין כדי שיצטער ויחזור לרשות רבו נזר והשלים נזירותו וגלח ולא ידעו רבו ואח"כ יצא לחירות הרי זה יצא ידי נדרו אבל אם נדר ולא גלח ויצא לחירות לא יצא ידי נדרו נטמא ואחר כך יצא לחירות מונה משעה שנטמא.

כ נזירות נוהגת בפני הבית ושלא בפני הבית לפיכך מי שנדר בנזיר בזמן הזה הרי זה נזיר לעולם שאין לנו בית כדי שייבא קרבנותיו במלאת ימי נזרו.

כא אין הנזירות נוהגת אלא בארץ ישראל ומי שנזר בחוצה לארץ קונסין אותו ומחייבין אותו לעלות לארץ ישראל ולהיות נזיר בארץ ישראל כמנין הימים שנזר לפיכך מי שנדר בזמן הזה בחוצה לארץ כופין אותו לעלות לארץ ישראל ולהיות נוהג שם נזירות עד שימות או עד שיבנה המקדש ויביא קרבנותיו במלאת ימי נזרו.

כב וכל זמן שהוא בחוצה לארץ הרי זה אסור לשתות יין ולהטמא למתים ולגלח וכל דקדוקי נזירות עליו ואע"פ שאין ימים אלו עולין לו ואם עבר ושתה או גלח או נגע במת וכיוצא בנגיעה לוקה.

הלכה פרק ג

א סתם נזירות שלשים יום כיצד מי שאמר הריני נזיר אין פחות משלשים יום ואפילו אמר הריני נזיר נזירות גדולה עד מאד הרבה הרי זה נזיר שלשים יום שהרי לא פירש זמן.

ב פירש זמן פחות משלשים כגון שאמר הריני נזיר יום אחד או עשרה ימים או עשרים יום הרי זה נזיר שלשים יום שאין נזירות פחותה משלשים יום ודבר זה הלכה מפי הקבלה.

ג פירש זמן יותר משלשים יום כגון שאמר אחד ושלשים יום או ארבעים יום או מאה יום או מאה שנה הרי זה נזיר כזמן שפירש לא פחות ולא יותר.

ד האומר הריני נזיר שעה אחת הרי זה נזיר שלשים יום אמר הריני נזיר שלשים יום ושעה אחת הרי זה נזיר אחד ושלשים יום שאין נזירין שעות.

ה האומר הריני נזיר מכאן עד מקום פלוני אם לא החזיק בדרך הרי זה נזיר שלשים יום בלבד שלא נתכוון זה אלא לנזירות גדולה והרי לא פירש זמן ואם החזיק בדרך אם היה מהלך פחות משלשים יום הרי זה נזיר שלשים יום ואם היה יותר משלשים יום הרי זה נזיר נזירות אחת כמנין הימים.

רמב"ם

- י** מי שאמר הריני נזיר שתי נזירות או שלש או ארבע הרי זה נזיר כמנין שאמר כל נזירות מהן שלשים יום ובסוף כל שלשים ושלשים מגלח ומביא קרבנותיו ומתחיל למנות נזירות שניה אפילו אמר הריני נזיר מאה אלף נזירות שאי אפשר שיחיה כזמן הזה הרי זה מונה אחת אחת אחר אחר עד שימות או עד שישלים מנין נזירותיו.
- ז** האומר הריני נזיר כמנין ימות השנה מונה נזירותיו כמנין ימות השנה אם פירש שנות החמה מונה שלש מאות וששים וחמש נזירות כל אחד מהן שלשים יום ואם פירש שנת לבנה מונה שלש מאות ארבע וחמשים נזירות ואם סתם מונה שלש מאות וארבע וחמשים נזירות שהרי בארנו שכל הנדרים הולכין אחר לשון בני אדם ורוב שני החמה שלש מאות וחמשה וששים יום מונין לה ורוב שני הלבנה שלש מאות וארבע וחמשים יום מונין לה ואין קורין כל העם שנה סתם אלא לשנת הלבנה.
- ח** האומר הריני נזיר אחת ומחצה הרי זה נזיר שתי נזירות אמר הריני נזיר ויום אחד או שאמר הריני נזיר ושעה אחת הרי זה נזיר שתי נזירות אמר הריני נזיר ואחת הרי זה נזיר שתיים הריני נזיר ועוד הרי זה נזיר שלש נזירות הריני נזיר ואחת ועוד ושוב הרי זה נזיר ארבע נזירות הריני נזיר שלשים יום ויום אחד הרי זה נזיר נזירות אחת של שלשים ואחד יום.
- ט** מי שהיו שתי כתי עדים מעידין אותו אלו מעידין שנזר שתיים ואלו מעידין שנזר חמש הרי זה נזיר שתיים שבכלל חמש שתיים והרי כולן מעידים בשתיים.
- י** מי שנזר שתי נזירות בין שנזר שתיהן בבת אחת בין שנזר זו אחר זו כגון שאמר הריני נזיר יום הריני נזיר יום ומנה את הראשונה והפריש קרבן ואחר כך נשאל על הראשונה והתיר נדרו עלתה לו ראשונה בשניה ומביא זה הקרבן ונפטר ואפילו הביא כפרתו ואפילו גלח שערו ואח"כ נשאל עליה עלתה לו ראשונה בשניה שהרי אין השניה חלה אלא לאחר הראשונה והראשונה כיון שהתירה כאילו אינה מעיקרה.
- יא** מי שאמר הריני נזיר לעולם או הריני נזיר כל ימי חיי הרי זה נזיר לעולם ואם אמר הריני נזיר אלף שנה הרי זה נזיר לזמן קצוב ואף על פי שאי אפשר שיחיה האדם אלף שנה.
- יב** ומה בין נזיר עולם לנזיר לזמן קצוב שהנזיר לזמן אסור לגלח עד סוף ימי נזירו שנאמר כל ימי נדר נדרו תער לא יעבור על ראשו עד מלאת הימים ונזיר עולם אם הכביד שערו מקל בתער משנים עשר חדש עד שנים עשר חדש ומביא קרבנו שלש בהמות כשיגלח שנאמר ויהי מקץ ימים לימים אשר יגלח כי כבד עליו וגלחו ואבשלום נזיר עולם היה ודבר זה הלכה היא מפי הקבלה ונזיר עולם שנטמא הרי זה מביא קרבן טומאה ומגלח תגלחת טומאה כמו נזיר לזמן קצוב.
- יג** שמשון לא היה נזיר גמור שהרי לא נדר בנזיר אלא המלאך הפרישו מן הטומאה וכיצד היה דינו היה אסור בין ואסור בתגלחת ומותר להטמא למתים ודבר זה הלכה מפי הקבלה.
- יד** לפיכך מי שאמר הריני נזיר כשמשון הרי זה נזיר מן התגלחת ומן היין לעולם ואינו מגלח כל שנים עשר חדש כשאר נזירי עולם ומותר להטמא למתים ואם אמר לא נתכוונתי אלא לאיש אחר ששמו שמשון אינו נזיר ומי שנזר נזיר כשמשון אינו יכול להשאל על נדרו שנזירות שמשון לעולם היתה.
- טו** האומר הריני כשמשון כבן מנוח כבעל דלילה כמי שעקר דלתות עזה כמי שנקרו פלשתים את עיניו הרי זה נזיר כנזירות שמשון ואע"פ שאפשר שנעשו מעשים אלו לאיש אחר.
- טז** שמואל הרמתי נזיר עולם היה לפיכך האומר הריני כשמואל הרמתי כבן חנה כבן אלקנה כמי ששסף את אגג בגלגל וכיוצא באלו הרי זה נזיר עולם ואין אומרים שמה לאיש אחר שמעשיו כאלה נתכוון.
- יז** האומר הריני נזיר מלא הבית או מלא הקופה בודקין אותו אם אמר לא היה בדעתי שאהיה נזיר כל ימי ולא נתכוונתי אלא להאריך זמן הנזירות זמן מרובה הרי זה נזיר שלשים יום בלבד ואם אמר סתם נדרתי רואים את הקופה כאילו היא מלאה חרדל ויהיה נזיר כל ימיו ויש לו לגלח משנים עשר חדש לשנים עשר חדש ויביא קרבנותיו כשאר נזירי עולם.
- יח** האומר הריני נזיר כשער ראשי או כעפר הארץ או כחול הים הרי זה כמי שאמר הרי נזירות עלי כמנין שער ראשי או כמנין עפר הארץ או כמנין חול הים לפיכך יגלח כל שלשים יום ויתחיל למנות נזירות שניה שלשים יום ויגלח וכן עד שימות ובכל תגלחת ותגלחת אינו שותה יין ולא מיטמא למתים ואם שטה או נטמא אפילו ביום התגלחת הרי זה לוקה.

רמב"ם

האומר הריני נזיר אם אוכל ככר זו הריני נזיר אם אוכלנה הריני נזיר אם אוכלנה ואכלה הרי זה חייב בנזירות כמנין שאמר ומונה אחת אחר אחת כל אחת מהן שלשים ומגלח בסוף כל שלשים ומביא קרבנו.

יט

הלכה פרק ד

האומר הריני נזיר הרי זה מגלח תגלחת טהרה יום אחד ושלשים ואם גלח ביום שלשים יצא אמר הריני נזיר שלשים יום אינו מגלח אלא ביום אחד ושלשים.

א

מי שנזר שתי נזירות מגלח את הראשונה ביום אחד ושלשים ואת השניה ביום אחד ושלשים ואם גלח את הראשונה יום שלשים מגלח את השניה יום שלשים ואם גלח יום תשעה וחמשים יצא שיום שלשים עולה לו אף למנין נזירות שניה.

ב

האומר הריני נזיר ונזיר כשיהיה לי בן והתחיל נזירות שלו ואחר כך נולד לו בן משלים את שלו ואח"כ מונה את של בנו אמר הריני נזיר כשיהיה לי בן והריני נזיר כך וכך יום והתחיל בנזירות שלו ואחר כך נולד לו בן פוסק נזירות שלו ומונה את של בנו ואח"כ חוזר ומשלים את שלו והרי שתיהן כנזירות אחת לפיכך אם נטמא בתוך נזירות של בנו סותר הכל נטמא אחר נזירות בנו כשהתחיל להשלים נזירותו אינו סותר אלא עד נזירות בנו ובכמה ימים משלים את שלו אם נשאר מנזירותו כשנולד הבן שלשים או יותר מונה נזירות בנו ומשלים הימים שנשאר מנזירותו ואם נשאר מנזירותו פחות משלשים מונה שלשים אחר נזירות בנו שאין בין תגלחת לתגלחת פחות משלשים יום.

ג

כיצד האומר הריני נזיר כשיהיה לי בן והריני נזיר מאה יום והתחיל בנזירות שלו ונולד לו בן אם נשאר מן המאה שנדר שלשים יום או יתר כשנולד הבן לא הפסיד כלום שהרי פוסק נזירות שלו ומתחיל ומונה של בנו ומגלח ומביא קרבנותיו ומשלים השלשים או יתר שנשאר מנזירותו ומגלח לנזירותו ואם נשאר מן המאה פחות משלשים סותר עד שבעים.

ד

כיצד נולד הבן ביום שמונים מונה של בנו ומשלים את של בנו ומגלח ומתחיל למנות מאחר התגלחת שלשים יום ונמצא מפסיד מקודם הולד עשרה ימים שהם מיום שבעים עד הולד וכן כל כיוצא בזה.

ה

האומר הריני נזיר לאחר עשרים יום וחזר ואמר הריני נזיר מעתה מאה יום מונה עשרים יום ופוסק ומתחיל למנות שלשים שהיא הנזירות שנדר לאחר עשרים ואחר השלשים מגלח תגלחת טהרה ומביא קרבנותיו וחוזר ומונה שמונים יום כדי להשלים המאה שנדר בסוף ומגלח ומביא קרבנותיו.

ו

אמר הריני נזיר לאחר עשרים יום והריני נזיר מעתה מונה שלשים יום ומגלח תגלחת טהרה וחוזר ומונה שלשים יום אחרים והיא הנזירות שנדר לאחר עשרים שאם תאמר מונה עשרים ופוסק מונה שלשים ומגלח נשאר מנזירות שהתחיל בה עשרה יום בלבד ואין בין תגלחת טהרה לתגלחת טהרה לעולם פחות משלשים יום.

ז

אמר הריני נזיר לאחר עשרים יום וחזר ואמר הריני נזיר עולם מעתה לא חלה עליו נזירות שנדר בראשונה.

ח

וכן אם אמר הריני נזיר שמשון לאחר עשרים יום וחזר ואמר הריני נזיר מעתה אינו מגלח לנזירות זו שנדר באחרונה.

ט

מי שאמר הרי אני נזיר יום אחד לפני מיתתי הרי זה אסור לשתות יין ולהטמא ולגלח לעולם.

י

האומר הריני נזיר ביום שבן דוד בא בו אם בחול נדר הרי זה אסור לעולם ואם בשבת או ביום טוב נדר אותה שבת או אותו יום טוב מותר מכאן ואילך אסור לעולם שהדבר ספק אם יבא בשבת או ביום טוב או לא יבוא והואיל והוא ספק ביום שנדר לא חלה עליו נזירות שספק נזירות להקל מכאן ואילך חלה עליו נזירות ושבת הבאה שהיא ספק אינה מפקעת נזירות שחלה עליו.

יא

נזיר ששלמו ימי נזירותו ולא גלח תגלחת טהרה הרי זה אסור לגלח ולשתות יין ולהטמא למתים כשיהיה מקודם וכל דקדוקי נזירות עליו ואם גלח או שתה יין או נטמא לוקה.

יב

מי שנדר בנזיר ודמה שאינו נדר והיה נוהג היתר בנדרו ושתה יין ולאחר זמן שאל לחכם והורהו שהוא נדר ושהוא חייב בנזירות הרי זה מונה משעה שנדר ומדברי סופרים שינהוג איסור כימים שנהג בהן היתר.

יג

רמב"ם

- יד** כיצד הרי שנדר שלשים יום ונהג היתר בנדרו עשרה ימים ונהג איסור עשרים יום ולאחר שלשים שאל לחכם ואסר לו הרי זה מונה עשרה ימים מיום ששאל כנגד העשרה שנהג בהן היתר ואם שתה או גלח או נטמא בעשרת ימים האלו מכין אותו מכת מרדות.
- טו** במה דברים אמורים בנזירות מועטת אבל בנזירות מרובה דיו שינהוג שלשים יום בנזירות אף על פי שעבר על נזירותו המרובה כל ימיו ואם לא נהג איסור בעצמו אין נזקקין לו כלל.
- טז** כל בית דין שנזקקין לזה וכיוצא בו ומודיעין לאלו שמזלזלין בנדרים שאין חייבין מן התורה או שיורו להן להקל או שיפתחו להן פתח מנדין אותו בית דין ההדיוט.
- יז** האשה שנדרה בנזירות ושלמו ימי הנזירות והביאה קרבנותיה ונשחטה אחת מן הבהמות ונזרק דמה ואחר כך שמע בעלה אע"פ שעדיין לא גלחה אינו יכול להפר ואם קודם זריקה הרי זה יפר בד"א בתגלחת טהרה אבל בתגלחת טומאה יפר אף על פי שקרבו הקרבנות של תגלחת טומאה מפני שהיא עדיין צריכה למנות נזירות אחרת.
- הלכה פרק ה**
- א** שלשה מינין אסורין לנזיר הטומאה והתגלחת והיוצא מן הגפן בין פרי בין פסולת פרי אבל השכר של תמרים או של גרוגרות וכיוצא בהן מותר לנזיר ושכר זה שנאסר עליו בתורה הוא השכר של תערובת היין.
- ב** היוצא מן הגפן כיצד נזיר שאכל כזית מן הפרי שהוא ענבים לחים או יבשים או בוסר או שאכל כזית מפסולת הפרי שהיא הזגין והם הקליפה החיצונה או החרצנים והם הזגין הפנימיים שזורעים אותן הרי זה לוקה וכן אם שתה רביעית יין או אכל כזית מיין קרוש שהוא הפרי או שתה רביעית חומץ שהוא פסולת הפרי הרי זה לוקה אבל העלין והלולבים ומי גפנים והסמדר הרי אלו מותרין לנזיר שאינן לא פרי ולא פסולת פרי אלא מן העץ הן נחשבין.
- ג** כל איסורי גפן מצטרפין זה עם זה כיצד הרי שצירף ענבים לחים עם יבשים או עם בוסר וחרצן וזג ואכל מן התערובת כזית לוקה וכן אם אכלם זה אחר זה עד שאכל מן הכל כזית לוקה וכן אם שתה רביעית תערובת יין וחומץ לוקה.
- ד** דבר המותר אינו מצטרף לדבר האסור בנזיר כיצד יין שנתערב בדבש אף על פי שטעם הכל טעם יין ושתה מן התערובת וכן הצמוקין שדרסן עם הגרוגרות וטעם הכל טעם צמוקין ואכל מן התערובת אינו לוקה עד שיהיה מדבר האסור בתערובת כזית בכדי שלש ביצים ואכל כשלש ביצים כשאר האיסורין השווים בכל אדם כמו שבארנו בהלכות מאכלות אסורות.
- ה** וכן אם שרה פתו ביין והיה הרביעית יין בכדי פרס מן הפת ואכל כדי פרס שנמצא שאכל רביעית יין הרי זה לוקה ועל זה וכיוצא בו נאמר בתורה וכל משרת ענבים לאסור דבר שנתערב בו היין וטעמו כטעם היין והוא שיהיה טעמו וממשו כשאר איסורי מאכלות.
- ו** נתערב יין וכיוצא בו בדבש ואין שם טעם יין הרי זה מותר לנזיר לא יהיה זה חמור מחלב ודם.
- ז** היה בו טעם יין ואין שם רביעית בכדי אכילת פרס הרי זה אסור מדברי סופרים כמו שבארנו בהלכות מאכלות אסורות ומכין אותו אם אכל מכת מרדות.
- ח** נזיר שאכל כזית ענבים וכזית חרצן וכזית זג וכזית צמוקים ושתה רביעית יין ואפילו סחט אשכול ושתה ממנו רביעית הרי זה לוקה חמש מלקיות שכל אחד מהן בלאו אחד הוא ולוקה מלקות ששית משום לא יחל דברו שהוא שוה בכל הנדרים וכן אם אכל כזית זג או כזית ענבים לוקה שתים אחת משום זג או משום ענבים ואחת משום לא יחל דברו והוא הדין לנזיר שגלח או נטמא שהוא לוקה שתים אחת על האסור המיוחד בו ואחת על האסור השוה בכל הנדרים שהוא לא יחל דברו.
- ט** נזיר ששתה רביעית יין ורביעית חומץ אינו לוקה אלא אחת שאינו חייב על היין בפני עצמו ועל החומץ בפני עצמו שאין כתוב יין לא ישתה וחומץ לא ישתה אלא כך חומץ יין וחומץ שכר לא ישתה כלומר לא ישתה יין ולא דבר שנתערב בו היין והוא השכר ואפילו החמיצו והואיל ולא כפל אלא החומץ שהוא שם אחד אינו לוקה על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו.

רמב"ם

י נזיר שהיה שותה ביין כל היום כולו אע"פ שהוא חייב לשמים על כל רביעית ורביעית אינו לוקה אלא אחת משום יין ואחת דלא יחל דברו כמו שבארנו ואם התרו בו על כל רביעית ורביעית ואמרו לו אל תשתה אל תשתה והוא שותה חייב על כל אחד ואחד מדברי סופרים שאסור לנזיר לעמוד במושב שותי יין ויתרחק ממנו הרבה שהרי מכשול לפניו אמרו חכמים סביב לכרם לא יקרב.

יא נזיר שגלח שיערה אחת לוקה בין בתער בין בזוג והוא שקצצה מעיקרה כעין תער וכן אם תלשה בידו לוקה אחד המגלח ואחד המתגלח שנאמר תער לא יעבור על ראשו ואם הניח ממנו כדי לכוף ראשה לעיקרה אינו לוקה שאין זה כעין תער.

יב העביר על ראשו סם שמשיר את השער והשיר את השער אינו לוקה אלא ביטל מצות עשה שנאמר גדל פרע שער ראשו.

יג נזיר שגלח כל ראשו אינו לוקה משום התגלחת אלא אחת ואם התרו בו על כל שער ושער ואמרו לו אל תגלח אל תגלח והוא מגלח לוקה על כל אחת ואחת.

יד נזיר חופף על שערו בידו וחוכך בצפרניו ואם נפל שער אינו חושש שהרי אין כוונתו להשיר ואפשר שלא ישיר אבל לא יסרוק במסרק ולא יחוף באדמה מפני שמשרת את השער ודאי ואם עשה כן אינו לוקה.

טו נזיר שנטמא למת טומאת שבעה בין בטומאות שהוא מגלח עליהן כמו שיתבאר בין בטומאות שאינו מגלח עליהן הרי זה לוקה.

טז נטמא למת פעמים הרבה אף על פי שהוא חייב מלקות על כל אחת ואחת לשמים אין בית דין מלקין אותו אלא אחת ואם התרו בו על כל פעם ופעם והוא מטמא לוקה כל אחת ואחת.

יז במה דברים אמורים בשנטמא ופירש וחזר ונגע או נשא או האהיל אבל אם היה נוגע במת ועדיין המת בידו ונגע במת אחר אינו חייב אלא אחת אע"פ שהתרו בו על כל נגיעה ונגיעה שהרי מחולל ועומד.

יח נזיר שנכנס לבית ושהה שם עד שמת שם המת או שנכנס לאהל המת בשידה תיבה ומגדל ובא חבירו ופרע גג התיבה מעליו מדעתו הרי זה לוקה שתיים אחת משום לא יבא ואחת משום לא יטמא שהרי טומאה וביאה באין כאחת אבל אם נכנס כדרכו טומאתו קודמת לביאתו שמעת שיכניס חוטמו או אצבעות רגליו נטמא ואינו חייב משום ביאה עד שיבוא כולו.

יט נכנס לאהל המת או לבית הקברות בשגגה ואחר שנודע לו התרו בו ולא קפץ ויצא אלא עמד שם הרי זה לוקה והוא שישהא שם כדי השתחוויה כמו טמא שנכנס למקדש.

כ המטמא את הנזיר אם היה הנזיר מזיד הנזיר לוקה וזה שטמאו עובר משום ולפני עור לא תתן מכשול ואם היה הנזיר שוגג וזה שטמאו מזיד אין אחד מהם לוקה ולמה לא ילקה המטמא את הנזיר לפי שנאמר וטמא את ראש נזרו אינו לוקה עד שיטמא עצמו מדעתו.

כא נזיר טהור שטמא עצמו לוקה אף משום לא תאחר לשלמו שהרי איחר נזירות טהרה ועשה מעשה וכן אם נדר בבית הקברות לוקה אף משום לא תאחר הא למדת שהנזיר שטמא עצמו לוקה ארבע מלקיות משום לא יטמא ומשום לא יחל דברו ומשום לא תאחר לשלמו ומשום לא יבוא אם היתה ביאה וטומאה כאחת כמו שבארנו.

הלכה פרק ו

א נזיר ששתה יין ואכל יוצא מן הגפן אפילו ימים רבים אינו סותר מימי נזירותו אפילו יום אחד וכן אם גלח מיעוט שער ראשו בין בשוגג בין במזיד נתגלח רוב ראשו בין בתער בין כעין תער ולא נשאר מן השערות כדי לכוף ראשו לעיקרן בין בזדון בין בשגגה אפילו גלחוהו ליסטים באונס הרי זה סותר שלשים יום עד שיהיה לו פרע ואחר כך מתחיל למנות.

ב כיצד נדר נזירות מאה יום ולאחר עשרים יום נתגלח רוב ראשו הרי זה שווה שלשים יום עד שירבה שער ראשו ואחר שלשים יום מונה שמונים יום תשלום ימי נזירותו וכל אותן שלשים יום כל דקדוקי נזירות עליו אלא שאין עולין לו מן המניין.

רמב"ם

- ג** נזיר שנטמא בין בזדון בין בשגגה ואפילו טמאוהו עכו"ם באונס סתר הכל ומגלח תגלחת טומאה ומביא קרבנות טומאה ומתחיל למנות ימי נזירות שנאמר והימים הראשונים יפלו ואפילו נטמא ביום מלאת ימי נזרו בסוף היום סתר הכל.
- ד** נטמא אחר יום מלאת שהוא יום הבאת קרבנות טהרה אילו לא נטמא סותר שלשים בלבד וכיצד יעשה מביא קרבנות טומאה כשיטהר ומגלח תגלחת טומאה ומתחיל למנות נזירות שלשים יום ומגלח תגלחת טהרה ומביא קרבנות טהרה ואם נטמא אחר שנזרק עליו אחד מן הדמים אינו סותר כלום אלא יביא שאר קרבנות טהרה שלו כשיטהר.
- ה** נטמא ביום שלאחריו שהוא יום שראוי לגדל שער או גלח אחר מלאת הרי זה אינו סותר כלום אע"פ שעדיין לא גלח שהרי שלמה הנזירות וכל שנטפל לה.
- ו** נטמא ביום שנדר או בשני אינו סותר אלא משלים עליהם אחר שיביא קרבנו שנאמר והימים הראשונים יפלו עד שיהיו שם שני ימים ראשונים לפיכך אם נטמא משלישי והלאה סותר כל הקודמין.
- ז** נדר בנזיר והוא טמא מת חלה עליו נזירות ואם נטמא פעם אחרת או שנתה יין או גלח לוקה ואם שהה בטומאתו כמה ימים אין עולין לו עד שיזהה שלישי ושביעי ויטבול בשביעי ויום שביעי שלו עולה לו ממנין נזירות לזה שנדר והוא טמא אבל נזיר טהור שנטמא אינו מתחיל למנות אלא מיום השמיני והלאה.
- ח** מי שנדר והוא בבית הקברות נזירות חלה עליו ואפילו שהה שם כמה ימים אין עולין לו ולוקה על שהייתו שם ואם התרו בו שלא יזיר שם אינו מגלח שערו כשיצא משם ואם נטמא שם בבית הקברות באחת מן הטומאות שהנזיר מגלח עליהן אינו מגלח ואינו מביא קרבן טומאה.
- ט** נכנס לשם בשידה תיבה ומגדל ובא חבירו ופרע עליו את המעזיבה ונטמא אף ע"פ ששהה שם אינו לוקה אבל מכין אותו מכת מרדות אם שהה.
- י** יצא מבית הקברות ושהה ימים וחזר ונכנס אין אותן הימים עולין לו יצא והזה וטבל וטהר ומנה ימים מנזירותו וחזר לבית הקברות אותן הימים שמנה עולין לו ואפילו נכנס ביום שמיני שלו הרי השביעי שלו עולה לו מן המנין ואם נטמא שם אחר שנכנס באחת מן הטומאות שהנזיר מגלח עליהן מביא קרבן טומאה וסותר הימים הקודמין ומגלח תגלחת טומאה.
- יא** תגלחת טומאה כיצד היא הנזיר שנטמא באחת מן הטומאות שהוא מגלח עליהן הרי זה מזה עליו בשלישי ובשביעי ומגלח שער ראשו בשביעי וטובל בשביעי אחר ההזיה כדרך כל טמאי מת ומעריב שמשו ומביא קרבנותיו בשמיני והן שתי תורים או שני בני יונה אחד לעולה ואחד לחטאת וכבש בן שנתו לאשם וסותר כל הימים הקודמין ומתחיל למנות נזירותו ואם גלח בשמיני מביא קרבנותיו בו ביום.
- יב** מאימתי מתחיל למנות משיביא חטאתו אבל עולתו ואשמו אין מעכבין אותו מלמנות.
- יג** הרי שהזה בשלישי ובשביעי ולא טבל ונתאחר כמה ימים כשיטבול יעריב שמשו ויביא קרבנותיו למחר טבל והעריב שמשו ואיחר קרבנותיו אינו מתחיל למנות עד שיביא חטאתו אבל עולתו ואשמו אין מעכבין אותו כמו שבארנו.
- יד** כשמגלח הנזיר תגלחת טומאה אינו צריך לגלח על פתח המקדש ולא להשליך שערו על האש ובין שגלח במדינה או במקדש שערו אסור בהנאה וטעון קבורה ואפרו אסור כאפר כל הנקברים והמגלח במקדש אם השליכן תחת דוד האשם יצא.
- טו** נזיר שנטמא טומאות הרבה בין שהתרו בו על כל אחת ואחת ובין שלא התרו בו על כל אחת ואחת אינו מביא על טומאותיו אלא קרבן אחד בד"א שנטמא פעם שניה קודם שיביא קרבנות טומאה הראשונה ואע"פ שנתאחר כמה ימים אחר טהרתו קודם הבאת חטאתו ונטמא באותן הימים אינו מביא אלא קרבן אחד אבל אם נטמא וטהר והביא חטאתו ונטמא פעם שניה אחר שהביא חטאתו אף על פי שעדיין לא הביא אשמו ועולתו חייב בקרבנות אחרות.
- טז** נזיר שגלח תגלחת טהרה ואח"כ נודע שטמא היה בתוך ימי נזרו אם בטומאה ידועה נטמא סתר הכל ומביא קרבנות טומאה ומגלח תגלחת טומאה ומונה נזירות אחרת ומביא קרבנות טהרה ואם בטומאת התהום נטמא אינו סותר ודבר זה הלכה מפי הקבלה.

רמב"ם

יז ואם עד שלא נזרק עליו אחד מן הדמים נודע שהוא טמא בין בטומאה ידועה בין בטומאת התהום סותר הכל נודע לו אחר שנזרק אחד מן הדמים אע"פ שלא גלח הואיל וטומאה שאינה ידועה היא אינו סותר.

יח אי זו היא טומאת התהום כל שאין אדם מכירה אפילו בסוף העולם ולא אמרו טומאת התהום אלא למת בלבד אבל הרוג לא שהרי יודע בו זה שהרגו.

יט נמצא המת גלוי אין זה טומאת התהום נמצא מושקע בקרקעות מערה והמים על גביו הרי זה טומאת התהום שאינה ידועה היה טמון בתבן או בצרורות הרי זה טומאת התהום במים באפלה ובנקיקי הסלעים אינה טומאת התהום.

כ נזיר שנטמא במת וירד וטבל במערה והביא קרבנות טומאה ומנה נזירות וגלח תגלחת טהרה ואחר כך נודע שמת היה מושקע בקרקעות המערה כשירד לטבול אף על פי שהיא טומאה שאינה ידועה סתר הכל מפני שהוחזק לטומאה וחזקת הטמא טמא עד שיטהר ודאי ירד להקר הרי זה טהור עד שידע שנגע נמצא המת צף על פני המים הרי זה בחזקת טמא שחזקתו שנגע בזה שהוא צף.

הלכה פרק ז

א יש טומאות מן המת שאין הנזיר מגלח עליהן ולא סותר את הקודמין ואע"פ שנטמא בהן טומאת שבעה לפי שלא נאמר בו וכי יטמא לנפש אלא וכי ימות מת עליו עד שיטמא מטומאות שהן מעצמו של מת ואח"כ יביא קרבנות טומאה ויגלח תגלחת טומאה ויפלו כל הימים הראשונים.

ב ואלו טומאות מן המת שהנזיר מגלח עליהן:
על הנפל ואפילו לא נתקשרו איבריו בגדין ועל כזית מבשר המת ועל כזית נצל ועל עצמות שהן רוב מנין העצמות אף על פי שאין בהן רובע הקב ועל עצמות שהן רוב בנינו של מת ואע"פ שאין בהן רובע הקב ועל חצי קב עצמות אף על פי שאין בהן לא רוב בנינו ולא רוב מניינו וכל העצמות יהיו משל מת אחד ולא משני מתים ועל השדרה הבאה ממת אחד ועל הגולגלת של מת אחד ועל אבר מן המת הבא ממת אחד ועל אבר מן החי מאדם אחד שיש עליהן בשר שראוי לעלות בו ארוכה בחי ועל חצי לוג דם הבא ממת אחד ועל מלא חפנים רקב המת אי זהו נצל זה בשר המת שנמוח ונעשה לחה סרוחה.

ג ואין רקב המת מטמא עד שיקבר ערום בארון של שיש ויהיה כלו שלם חסר ממנו אבר או שנקבר בכסותו או בארון של עץ או בשל מתכת אין לו רקב ולא אמרו רקב אלא למת בלבד להוציא הרוג שהרי חסר דמו.

ד קברו שני מתים כאחד או שגזזו שעריו או צפרניו וקברו עמו או אשה עוברת שמתה ונקברה ועוברת במעיה אין הרקב שלהם מטמא וכן אם טחן המת עד שנעשה רקב אינו מטמא עד שירקב מאליו טחן את המת והניח עפרו עד שהרקב כולו או [שהרקב] מקצתו כשהוא חי ומת והרקב הכל הרי זה ספק ואם נטמא לרקב זה הרי זה ספק טמא וכן אם נטמא ברובע עצמות הבאין מהשדרה או מן הגולגולת באהלן הרי זה ספק טמא.

ה כל אלו השתים עשרה טומאות שמנינו אם נגע נזיר באחת מהן או נשאה או האהיל הנזיר עליה או האהיל הטומאה על הנזיר או היה הנזיר ואחת מטומאות אלו באהל אחד הרי זה מגלח תגלחת טומאה ומביא קרבן טומאה וסותר את הכל חוץ מן הרקב שאינו מטמא במגע שאי אפשר שיגע בכלו שהרי אינו גוף אחד אבל אם נשאו או נטמא באהל או בגלח.

ו וכן נזיר שנגע בעצם המת אפילו עצם כשעורה או נשאו הרי זה מגלח עליו ומביא קרבנות טומאה וסותר את הקודמים ואין עצם כשעורה מטמא באהל אבל נטמא באחת משנים עשר דברים הללו:
בגוש ארץ העכו"ם או בשדה שנחרש קבר בתוכה שהן מטמאין במגע ובמשא או שהאהיל עליו ועל השריגים היוצאים מן האילנות או הפרעות היוצאות מן הגדר או מטה או גמל וכיוצא בו או שנטמא באהל רובע עצמות שאין בהן לא רוב בנין ולא רוב מנין או שנטמא ברביעית דם מן המת שהיא מטמא במגע ובמשא ובאהל או שנטמא בגולל או בדופק שהן מטמאין במגע ובאהל או שנטמא באבר מן החי או באבר מן המת שאין עליהן בשר כראוי הרי זה אינו סותר.

ז אע"פ שבכל אלו הוא טמא טומאת שבעה ומזה בשלישי ובשביעי אינו מגלח תגלחת טומאה ולא מביא קרבנות ולא סותר את הקודמין אבל כל ימי הטומאה אין עולין לו ממנין ימי נזירותו.

ח נגע באהל המת או בכלים הנוגעים במת אינו מזה בשלישי ובשביעי ויראה לי שדין זה מיוחד בנזיר אבל כל אדם שנטמא בכלי טומאת שבעה יזה בשלישי ובשביעי כמו שיתבאר בהלכות טומאת מת וכן יראה לי שזה אינו מזה בשלישי ובשביעי אם נגע בכלים כדי שיעלו לו ימי טומאתו בכלי ממנין ימי נזירותו.

רמב"ם

ט נזיר שנצטרע והוחלט כל ימי חלוטו ושבעת ימי ספירו שסופר אחר שיטהר לצרעתו בין תגלחת ראשונה לשניה אין עולין לו מימי נזירותו אבל ימי הסגר עולין לו וכן אם זב בשרו בין איש בין אשה כל ימי זיבתו עולין להן אף על פי שהן טמאין ודבר זה הלכה למשה מסיני הוא.

י אין צריך לומר שאם נטמא הנזיר בשאר טומאות שימי טומאתו עולין לו ואינו סותר כלום נטמא במת בתוך ימי צרעתו סותר את כל הקודמין שהרי בנזירותו עומד ואע"פ שהוא טמא.

יא הנזיר מותר בטומאת מת מצוה ובתגלחת מצוה ואסור ביין המצוה כיון הרשות כיצד מי שנשבע שישתה היום יין שהרי מצוה עליו לשתות ואח"כ נדר בנזיר חלה נזירות על השבועה ואסור ביין ואין צריך לומר שהוא אסור ביין קדוש והבדלה שאינו אלא מדברי סופרים.

יב וכיצד הוא מותר בטומאת מת מצוה היה מהלך בדרך ופגע במת שאין שם מי שיקברנו הרי זה מטמא לו וקוברו ודברים אלו דברי קבלה הן.

יג נזיר וכהן שפגעו במת מצוה יטמא נזיר אף על פי שהוא סותר הימים הראשונים ומביא קרבן טומאה ואל יטמא כהן שזה קדושתו קדושת שעה ואפילו היה נזיר עולם והכהן קדושתו קדושת עולם.

יד פגעו בו שני נזירים אחד נזיר שלשים יום ואחד נזיר מאה יום יטמא נזיר שלשים היה אחד נזיר לזמן קצוב והשני נזיר עולם יטמא הנזיר לזמן קצוב שנזירותו עולם קדושתו חמורה מזה.

טו וכיצד הוא מותר בתגלחת מצוה נזיר שנצטרע ונרפא מצרעתו בתוך ימי נזירות הרי זה מגלח כל שערו שהרי תגלחתו מצות עשה שנאמר במצורע וגלח את כל שערו וגו' וכל מקום שאתה מוצא מצות עשה ולא תעשה אם יכול לקיים את שניהם מוטב ואם לאו יבא עשה וידחה את לא תעשה והלא נזיר שגלח בימי נזרו עבר על לא תעשה ועשה שנאמר קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו ובכל מקום אין עשה דוחה לא תעשה ועשה ולמה דוחה עשה של תגלחת הנגע לנזירות מפני שכבר נטמא הנזיר בצרעת וימי חלוטו אין עולין לו כמו שבארנו והרי אינו קדוש בהן ובטל העשה מאליו ולא נשאר אלא לא תעשה שהוא תער לא יעבור על ראשו ולפיכך בא עשה של תגלחת הצרעת ודחה אותו.

הלכה פרק ח

א תגלחת הטהרה כיצד היא כשיגמור הנזיר ימי נזירותו מביא שלש בהמות כבש לעולה וכבשה לחטאת ואיל לשלמים הביא שלשתן ולא פירש הראויה לחטאת תקריב חטאת והראויה לשלמים שלמים והראויה לעולה עולה ומביא עם איל השלמים ששה עשרונות ושני שלישי עשרון סולת אופה מהן עשרים חלה עשר חלות מצות ועשרה ריקקי מצות ומושח העשרים ברביעית שמן ושעור זה הלכה למשה מסיני ומביא העשרים בכלי אחד.

ב ושוחט החטאת תחלה ואחר כך העולה ואחר כך שלמים ואח"כ מגלח ואם גלח אחר ששחט החטאת או העולה יצא ומבשל השלמים או שלקן ולוקח מן הרוטב של זבחי השלמים ונותן על השער ואחר כך משליכו לאש תחת דוד השלמים ואם השליכו תחת החטאת יצא.

ג והיכן מגלח שערו בעזרת הנשים בלשכת הנזירים שהיתה שם בקרן מזרחית דרומית ושם מבשלין את שלמיהן ומשליכין שערון לאש ואם גלח במדינה יצא ובין שגלח במדינה ובין שגלח במקדש תחת הדוד הוא משליך שערו ואינו מגלח עד שיהיה פתח העזרה פתוח שנאמר פתח אהל מועד לא שיגלח כנגד הפתח שזה בזיון מקדש הוא.

ד ואח"כ נוטל הכהן את הזרוע בשלה מן האיל וחלת מצה אחת מן הסל ורקיק אחד ונותנן על כפי הנזיר או הנזירה ומניפן ואחר כך הותר הנזיר לשתות יין ולהטמא למתים.

ה נזיר ממורט אינו צריך להעביר תער ואע"פ שאין לו שער או שאין לו כפים הרי זה מקריב קרבנותיו וישתה ויטמא ואם הביא קרבנותיו ולא גלח ראשו אין התגלחת מעכבת אלא שותה ומטמא לערב שמשזרק עליו אחד הן הדמים הותר אף על פי שלא נתן על כפיו ולא הניף שכל דברים אלו למצוה ולא לעכב.

ו אע"פ שאין התגלחת מעכב עליו מצוה לגלח אפילו לאחר זמן מרובה ונזיר שגלח בלא תער או שגלח ושייר שתי שערות לא עשה כלום ולא קיים מצות גלוח בין נזיר טהור בין נזיר טמא.

ז גלח והניח שתי שערות וצמח ראשו כולו וחזר וגלחו עם אותן שתי השערות או שגלח אחת ונשרה אחת הרי זה קיים מצות גלוח נשרה אחת וגלח אחת אין כאן מצות גלוח.

רמב"ם

- ח** גלח על השלמים ונמצא פסול תגלחתו פסולה וזבחו לא עלו לו גלח על החטאת ונמצאת שלא נשחטה לשם חטאת ואח"כ הביא השלמים והעולה והקריבן במצותן תגלחתו פסולה וזבחו לא עלו לו.
- ט** גלח על העולה ועל השלמים ונשחטו שלא לשמן ואחר כך הביא קרבנות אחרות להקריבן לשמן תגלחתו פסולה וזבחו לא עלו לו.
- י** גלח על שלשתן ונמצא אחד מהם כשר תגלחתו כשרה ויביא שאר הזבחים ויקרבו כהלכתן.
- יא** כל מקום שאמרו תגלחתו פסולה הרי הוא כמי שנתגלח בתוך ימי נזירותו שהוא סותר שלשים יום כמו שבארנו ונמצא מונה שלשים יום אחר התגלחת הפסולה ויביא קרבנותיו.
- יב** שלמי נזיר ששחטן שלא כמצותן כשרים ואין עולים לבעלים לשם חובה ונאכלין ליום אחד ואין טעונין לחם ולא מתנות ולא זרוע.
- יג** שלש בהמות אלו והלחם הבא עמהם הכל מן החולין כשאר נדרי הקדש כמו שיתבאר במקומו.
- יד** האומר הריני נזיר על מנת שאגלח ממעות מעשר שני הרי זה נזיר ואינו מביא קרבנותיו מן המעשר אלא מן החולין.
- טו** האיש שנדר בנזיר יש לו להביא קרבנות אביו לעצמו ומגלח עליהם ואין האשה מגלחת על קרבנות אביה ודבר זה הלכה מפי הקבלה הוא כיצד מי שהיה אביו נזיר והפריש מעות לקנות בהן קרבנותיו ומת והניח המעות סתומין ואמר אחרי מות אביו הריני נזיר על מנת שאביא קרבנותי ממעות שהפריש בהן אבי לקרבנותיו הרי זה מביא מהן קרבנותיו וכן אם היה הוא ואביו נזירים והפריש אביו מעות סתומין ומת האב ואמר הבן אחר מות אביו הריני מגלח על מעות אבי הרי זה מביא קרבנותיו מהן אבל אם לא אמר יפלו המעות לנדבה מת האב והניח בניו רבים חולקים המעות הסתומים מפני שהיא ירושה להן ויש לכל אחד מהן לגלח על חלקו והבכור נוטל בהן פי שנים.
- טז** בין שהיה האב נזיר עולם והבן נזיר זמן קצוב בין שהיה האב נזיר זמן קצוב והבן נזיר עולם הרי זה מגלח ומביא קרבנותיו ממעות נזירות אביו.
- יז** הפריש האב מעות להביא בהן קרבנות טומאה ומת אין הבן מביא בהן קרבנות טהרה וכן אם הפרישן האב לקרבן טהרה אין הבן מגלח עליהן תגלחת טומאה שדברים אלו הן ספק ואם הביא זבחו לא עלו לו.
- יח** האומר הרי עלי לגלח נזיר חייב להביא קרבנות תגלחת טהרה ומקריבן על יד איזה נזיר שירצה אמר הרי עלי חצי קרבנות נזיר או אם אמר הרי עלי לגלח חצי נזיר הרי זה מביא חצי הקרבנות לאיזה נזיר שירצה ואותו נזיר משלים קרבנותיו משלו אבל אם אמר הרי עלי קרבנות חצי נזיר הרי זה מביא קרבנות נזיר שלם שאין לנו חצי נזירות.
- יט** האומר הריני נזיר ועלי לגלח נזיר ושמע חבירו ואמר ואני הרי חבירו נזיר ואינו חייב לגלח נזיר אחר שהרי לא התפיס עצמו אלא בנזירות ואם אמר ואני ועלי לגלח נזיר הרי זה חייב ואם היו פקחין מביא כל אחד מהן קרבנות על ידי חבירו ואם לא עשו כן חייבים לגלח נזירות אחרים.
- כ** האומר הרי עלי לגלח חצי נזיר ושמע חבירו ואמר ואני ועלי לגלח חצי נזיר זה מביא חצי קרבנותיו של זה וזה מביא חצי קרבנותיו של זה וכל אחד מהן משלים קרבנותיו אם היו פקחין ואם לאו זה מביא חצי קרבנות מאיזה נזיר שירצה וזה מביא קרבנות מאיזה נזיר שירצה.
- הלכה פרק ט**
- א** המפריש מעות שיקריב מהן קרבנות נזירים והקריב מהן והותירו יביאו במותרן קרבנות נזירים אחרים שמותר נזירים לנזירים הפריש מעות סתומין לנזירותו והותירו יפלו המותרות לנדבה.
- ב** המפריש מעות מפורשין לנזירותו והותירו מותר מעות העולה יבאו עולה ומותר החטאת יוליכם לים המלח ומותר דמי השלמים יבאו שלמים ואין טעונין לחם ונאכלין ליום אחד.
- ג** המפריש מעות לנזירותו ומת אם היו סתומין יפלו לנדבה היו מפורשין דמי עולה [יבואו עולה] דמי חטאת ילכו לים המלח דמי שלמים יבאו שלמים ונאכלין ליום אחד ואין טעונין לחם.

רמב"ם

- ד** כיצד הם המעות הסתומין כגון שהפריש מעות להביא מהן קרבנותיו ולא אמר כלום אבל אם אמר אלו לחובתי הרי אלו כמפורשין ואין צריך לומר אם אמר אלו לעולתו ולחטאתי ולשלמי שהן כמפורשין.
- ה** המפריש בהמה בעלת מום הרי היא כמעות סתומין וכן המפריש לשון של כסף ושל זהב או כלי אף על פי שאמר זה לחטאתי ולעולתי ולשלמי הרי הוא כמעות סתומין.
- ו** האומר אלו לחטאתי והשאר לנזירותי ומת או שהיתה אשה והפר לה בעלה דמי חטאת ילכו לים המלח והשאר יבאו בחציין עולה ובחציין שלמים.
- ז** אמר אלו לעולתי והשאר לנזירותי דמי עולה יבאו עולה והשאר יפלו לנדבה.
- ח** מי שדמה שהוא חייב בנזירות והפריש קרבנותיו ואח"כ שאל לחכם והורה שאין זה נדר ואינו חייב בנזירות מה יעשה בקרבנות שהפריש יצאו וירעו בעדר שזה הקדש טעות שאינו הקדש כמו שיתבאר במקומו.
- ט** האשה שנדרה בנזיר והפרישה קרבנותיה ואחר כך הפר לה בעלה אם שלו היתה הבהמה תצא ותרעה בעדר שאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו ואם היו הקרבנות משלה ואין לבעלה בהן כלום כגון שנתנו לה במתנה על מנת שלא יהיה לבעל בהן רשות אלא מה שתראה תעשה בהן החטאת תמות והעולה תקרב עולה והשלמים יקרבו שלמים ונאכלין ליום אחד ואינן טעונין לחם.
- י** הפרישה מעות סתומין לקרבנותיה יפלו לנדבה היו מפורשין דמי חטאת ילכו לים המלח ודמי עולה יבאו עולה ודמי שלמים יבאו שלמים ונאכלין ליום אחד ואינן טעונין לחם.
- יא** האשה שנדרה בנזיר ונטמאת בתוך ימי נזירות ואח"כ שמע בעלה והפר לה הרי זו מביאה קרבן טומאה.
- יב** האיש שהדיר את בנו בנזיר והפריש עליה קרבנותיו ולא רצה הבן בנזירות זו ומחה הוא או קרוביו או שגלח הוא או שגלחוהו קרוביו החטאת תמות והעולה תקרב עולה והשלמים יקרבו שלמים ונאכלין ליום אחד ואינן טעונין לחם הפריש לו מעות סתומים הרי אלו יפלו לנדבה היו מעות מפורשין דמי חטאת ילכו לים המלח דמי עולה יבואו עולה דמי שלמים יבואו שלמים ואינן טעונין לחם ונאכלין ליום אחד.
- יג** האומר הריני נזיר כשיהיה לי בן והפריש קרבן והפילה אשתו וחזרה וילדה הרי הקרבנות ספק ואסורין בגיזה ובעבודה.
- יד** שני נזירים שנטמא אחד מהם ואין ידוע מי הוא כיצד מביאין קרבנותיהן מביאין קרבן טומאה וקרבתן טהרה במלאת ימי נזירותם ואומר אחד מהם אם אני הוא הטמא קרבן טומאה שלי וקרבתן טהרה שלך ואם אני הוא הטהור קרבן טהורה שלי וקרבתן טומאה שלך וסופרים ימי נזירות אחרת גמורה מאחר קרבנות אלו וחוזרין ומביאין קרבן טהרה ואומר אחד מהן אם אני הוא שהייתי טמא קרבן טומאה שלי וקרבתן טהרה שלך וזה קרבן טהרתי אם אני הוא הטהור קרבן טהרה שלי וקרבתן טומאה שלך וזה קרבן טהרתך נמצאו שלא הפסידו בקרבנותיהן כלום.
- טו** מת אחד מהן הרי זה מביא חטאת העוף ועולת בהמה ויאמר אם טמא הייתי החטאת מחובתי והעולה נדבה ואם טהור הייתי העולה מחובתי וחטאת העוף ספק וסופר ימי נזירות אחרת ומביא קרבן טהרה ואומר אם טמא הייתי העולה הראשונה נדבה וזו חובה ואם טהור הייתי העולה הראשונה חובה וזו נדבה וזה שאר קרבני ואין אחד משניהם מגלח תגלחת טומאה אלא אם כן היו קטנים או נשים שאין אלו מקיפין פאת ראשם מספק.
- טז** וכיצד יולד להם ספק זה בטומאה כגון שהיו שני הנזירין עומדין ברשות היחיד שספק טומאה שם טמא והיה אחד מבחוצ רואה אותן ואמר ראיתי אחד מכם שנטמא ואיני יודע מי הוא אבל אם היה עד זה עמהן בחצר הרי שניהן טהורין כיון שהם שלשה הרי הן רבים ורבים ברשות היחיד ספקן טהור כספק טומאה ברשות הרבים שהוא טהור כמו שיתבאר במקומו.

רמב"ם

יז במה דברים אמורים כששתקו הנזירים שניהם או נסתפק להן הדבר אבל אם אמר אחד מהן אני לא נטמאתי אפילו שני עדים מעידים עליו שנטמא אינו מביא קרבן על פיהם על פייהם שזה שאמר לא נטמאתי כאומר אני מביא בטומאה שכבר נשאלתי על נזירותי ונמצא שאינו מכחיש את העדים ואדם נאמן על ידי עצמו אבל אם שתק או נסתפק לו הרי זה מביא קרבן אפילו על פי עד אחד כמו שבארנו וכן עד שאמר לאחד בפני נדרת בנזירות אם הכחישו אינו חייב כלום ואם לא הכחישו נוהג נזירותו על פיו אפילו אמר לשנים ראיתי אחד מכם שנזר ואיני יודע מי הוא הואיל ואין מכחישין אותו נוהגין נזירות על פיו נהג נזירות על פי עד אחד ושתה יין או נטמא והתרו בו [שנים] לוקה אף על פי שעיקר הנזירות בעד אחד.

יח מת שהיה מושכב לרחב הדרך אע"פ שאין שם מקום לעבור אלא עליו או נוגע בצדו ואף על פי שהיא טומאה ידועה ועבר שם נזיר הרי זה טהור הואיל וספק ברשות הרבים טהור.

יט בד"א במהלך ברגליו אבל אם היה רוכב או טעון משא הרי זה טמא שהמהלך ברגליו אפשר שלא יגע או שלא יאהיל או שלא יסיט אבל טעון או רוכב אי אפשר שלא יגע ושלא יאהיל או שלא יסיט שהרי המת לרוחב הדרך.

הלכה פרק י

א אין אדם מגלח תגלחת אחת ועולה לו לנזרו ולצרעתו ותגלחת הצרעת בזמן שהוא ספק מצורע אינו דוחה את הנזירות לפיכך מי שנזר שנה אחת והיה בכל השנה הזאת ספק מצורע וספק טמא מת או שהיה בה ספק מצורע ובסוף השנה נטמא בספק הרי זה מונה שבעה ימים ומזה בשלישי ושביעי ואינו מגלח בשביעי ואינו יכול לשתות ביין ולהטמא למת אלא לאחר ארבע שנים ואוכל בקדשים לאחר שתי שנים מפני שהוא צריך לגלח ארבע תגלחיות תגלחת טהרה ותגלחת טומאה מספק ושתי תגלחיות שמגלח המצורע שהרי הוא ספק מצורע.

ב תגלחת ראשונה מגלח אותה אחר שנה ראשונה ומגלח בה ראשו וזקנו וגבות עיניו ומטהר בעץ ארז ואזוב וצפרים כשאר מצורעים אם אינו טמא מת ולא מצורע הרי היא תגלחת טהרה של נזירותו ואם הוא מצורע ודאי בשנה ראשונה הרי היא תגלחת ראשונה של מצורע ושוהה שנה אחרת כמנין ימי הנזירות ואח"כ מגלח תגלחת שניה של מצורע שאינו יכול לגלח אחר שבעה כשאר מצורעין שמא אינו מצורע אלא טמא מת ודאי היה ושנה שניה זו הרי הוא בה נזיר שאסור לגלח ומאחר שגלח שתי תגלחיות אלו שלמה טהרת הצרעת ומותר לאכול בקדשים ושוהה שנה שלישית ואחר כך מגלח תגלחת שלישית שמא מצורע ודאי היה בשנה ראשונה ולא היה טמא מת ושנה ראשונה לא עלתה לו מפני שהיא ימי חלוטו ושנה שניה לא עלתה לו מפני שהיא ימי ספירו של מצורע שבין תגלחת ראשונה ושניה לפיכך צריך לשהות שנה שלישית בנזירותו ומגלח תגלחת שלישית לנזירותו והיא תגלחת טהרה או שמא טמא מת ודאי היה ומצורע ודאי ואין תגלחת אחת עולה לנזירותו ולצרעתו ונמצאת תגלחת ראשונה ושניה תגלחת צרעת ותגלחת שלישית תגלחת טומאה ואין אחת משלש שנים עולה שהרי השלישית תגלחת טומאה לפיכך צריך לשהות שנה רביעית בנזירותו ומגלח תגלחת רביעית ושערו בכל תגלחת ספק אסור בהנייה מספק ששער נזיר שנצטרע מותר בהנייה.

ג וכן אם נדר עשר שנים נזירות והיה בהן ספק מצורע ונולד לו ספק טומאה בסופן הרי זה אינו שותה ביין עד ארבעים שנה ומגלח ארבע תגלחות אחת בסוף כל עשר שנים תגלחת ראשונה לספק ימי צרעתו שניה לספק ימי ספירו של מצורע שלישית לספק טומאתו רביעית תגלחת טהרה.

ד וכיצד מביא זה קרבנותיו אם היה עשיר כותב נכסיו לאחרים שמצורע עשיר שהביא קרבן עני לא יצא ואחר כך מביא חטאת העוף ועולת בהמה בתגלחת ראשונה ושניה ושלישית וכל חטאת עוף מהן לא תאכל מפני שהיא ספק ומביא בתגלחת רביעית קרבן נזיר טהור שהוא שלש בהמות כמו שבארנו.

ה שלש חטאות העוף שמביא בשלש התגלחות חטאת ראשונה לספק טומאתו שניה לספק צרעתו שאין המצורע מביא קרבנו אלא לאחר תגלחת שניה וכן חטאת שלישית לספק טומאתו שאין תגלחת אחת עולה לנזרו ולצרעתו ושמא מצורע ודאי וטמא מת ודאי היה שהתגלחת הראשונה והשניה לצרעתו כמו שבארנו ותגלחת שלישית תגלחת טומאה ולפיכך צריך להביא קרבן טומאה בשלישית.

ו שלש עולות בהמה שמביא עמהן על הראשונה הוא מתנה ואומר אם טהור אני זו מחובתי ואם טמא אני הרי היא נדבה וכן הוא אומר בשניה ובשלישית.

ז ומביא קרבן טהרה בתגלחת רביעית ואומר ומתנה אם טמא הייתי עולה ראשונה נדבה וזו חובה ואם מוחלט הייתי ראשונה חובת מצורע וזו חובת נזירות ושתים האמצעיות נדבה ואם טהור מטומאת מת הייתי ומצורע עולה הראשונה חובה וכן השניה אחת לחובת מצורע ואחת לחובת נזירות ושלישית ורביעית נדבה והשאר קרבן טהרתי ואם טמא הייתי ומצורע עולה ראשונה חובת צרעת ושניה ושלישית נדבה וזה קרבן תגלחת טהרה.

רמב"ם

ח אבל האשם והעולה אינן מעכבין לא בתגלחת טומאה ולא בצרעת נמצאת אומר אם הוא מצורע ודאי ולא נטמא במת הרי טהר בצפורין וחסטאת העוף היא חטאתו ולא תאכל מפני שהוא ספק ועולת בהמה שעמה מקרבן תגלחת טהרה כדי שיגלח על הבהמה ואם טמא מת הוא הרי עולת בהמה נדבה ואם אינו מצורע וטמא מת הוא חטאת העוף קרבן נזיר שנטמא ועולת בהמה נדבה והרי הביא קרבן טהרה באחרונה ואם אינו טמא מת ולא מצורע עולת בהמה שהביא בתגלחת הראשונה היא מחובת תגלחת וחסטאת העוף באה על ספק והרי לא נאכלת.

ט במה דברים אמורים שהוא מגלח ארבע תגלחות כשהיה קטן או אשה אבל האיש אינו מגלח מספק לא תגלחת טומאה ולא תגלחת צרעת שמא טהור הוא ונמצא מקיף פאת ראשו שלא במקום מצוה לפיכך אינו מגלח אלא תגלחת טהרה בלבד שאין ארבע תגלחות אלו לעכב אלא למצוה.

י נזיר שנצטרע ודאי ונטמא בספק כיצד הוא עושה אחר שיטהר מצרעתו מזה בשלישי ובשביעי ומגלח תגלחת טומאה ומתחיל למנות נזירותו כלה שהרי נפלו הימים הראשונים בספק טומאה שנטמא ומביא קרבן טהרה ושותה בין ומאחר שיביא קרבן צרעת אוכל בקדשים.

יא נטמא ודאי והיה מצורע בספק וטהר מספק צרעתו מונה ימי נזירותו שלימה ואחר כך מגלח תגלחת הנגע שאין תגלחת ספק נגעו דוחה נזירות ואח"כ מונה שבעת ימים שבין תגלחת מצורע הראשונה לתגלחת שניה ומגלח ומביא קרבנותיו ואוכל בקדשים ומזה בשלישי ושביעי ואח"כ מונה שבעה אחרים לטומאת מת ומגלח תגלחת טומאה ואחר כך מונה נזירותו כולה.

יב וכן אם היה טמא ומצורע בודאי לאחר שיטהר מצרעתו מגלח תגלחת צרעת הראשונה ומזה בשלישי ובשביעי ומגלח ראשו וזקנו בשביעי והיא תגלחת שניה של צרעת ומביא קרבנותיו בשמיני ואוכל בקדשים וסופר שבעה ומגלח תגלחת טומאה ואחר כך סופר ימי נזירות שלימה ומביא קרבן טהרה ושותה בין.

יג למה סופר שבעה שאין שבעת ימי הטומאה עולין בשבעת ימי ספירה שבין תגלחת ותגלחת של מצורע.

יד האומר הריני נזיר אם אעשה כך וכך או אם לא אעשה וכיוצא בזה הרי זה רשע ונזירות כזו מנזירות רשעים הוא אבל הנודר לה' דרך קדושה הרי זה נאה ומשובח ועל זה נאמר נזר אלהיו על ראשו קדש הוא לה' ושקלו הכתוב כנביא (שנאמר) ואקים מבניכם לנביאים ומבחורכם לנזירים.